

HATIRALAR/MEMORIES

Anlar Sizi

İdris KADIOĞLU (Prof. Dr., Dicle Üniversitesi)

Hocamla ilk tanışmamız 1990 yılının Eylül ayına tevafuk eder. Liseyi bitirip üniversite sınavlarına girmiş, İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı bölümünü kazanmıştım. Okula başladığımız ilk günlerde birinci sınıf olarak danışman hocamızla tanışmamız istenmişti. Danışman hocamızın Hasan KAVRUK olduğunu söylediler, yanına gittik. Orta boylu, çekik gözlü, güler yüzlü biri babacan tavırlarıyla bizi karşıladı, kendine has tebessümünü de katarak ve kısık bir sesle bize “hoş geldiniz” dedi. Gruptakilerle tanıştı, bizimle teker teker ilgilendi, en sonunda benim adımı soyadımı sordu. Soyadımın Kadioğlu olması ilgisini çekmiş olmalı ki “Kadı”nın ne demek olduğunu sordu, verdiğim kısa cevap onu tam tatmin etmemiştir. Ardından soyadıyla çağrışım yapan “kadı-zâde, kâdî’l-kudât, kâdıyü’l-hâcât” gibi kelimelerin anlamlarını da sordu ve bunları iyice “bellememi” tavsiye etti. Böylece edebiyata ilk adımımı atarken ilk dersimi de almış oldum. Lisans eğitimi boyunca Hasan hocamız, sadece üçüncü ve dördüncü sınıfta “Eski Türk Edebiyatı” derslerimize girmişti. Şeyhülislam Yahyâ’yı ondan dinlemek çok hoşumuza giderdi. Hele Yahya’nın “*Yakîn olmaz güzeller âşık-ı mehcûr u şeydâya / El öpmek ârzû itsen ıraktan merhabâ dirler*” gibi berceste beyitlerini şerh ederken sınıfın mest olduğunu görürdük. Lisans bitirme tezimin konusu “Cevâmiu’l-hikâyât ve levâmiu’r-rivâyât” adlı eserin bir bölümünün (80 varak) transkripsiyonlu metni idi. Tek nüsha olduğu için okumakta ilk başta oldukça zorlandığımız böyle bir metni çalışmakla hocamız sayesinde filoloji alanında sağlam bir temel attığımı sonradan fark ettim.

Yüksek lisansta feyzinden istifade etmeğe devam ettiğim hocamdan çalışma aşkı ve şevkini yaşayarak öğrendim. Edebiyatın zor bir alanını seçtiğimin farkındaydım. Hocamın rehberliğinde zorlukların üstesinden gelmeğe muvaffak olacağımı da biliyordum. Çetin ve zorlu yolda ilerlerken hocamdan duyduğum “iğneyle kuyu kazmak” ve “samanlıkta iğne aramak” deyimleri kulağıma küpe olmuştur. Bu deyimlerin araştırma tekniği açısından mesleğimize tam uyduğunu, edebî metin incelemelerinde iğneyle kuyu kazmanın, edebiyat tarihi ve biyografi araştırmalarında samanlıkta iğne aramanın ne kadar yerinde kullanılmış olduğunu bizzat öğrenmiş oldum. Hocamın danışmanlığında *Esad-ı Bağdâdî Dîvânı (İnceleme-Metin)* konulu tezimle yüksek lisans eğitimimi tamamladım. Doktora ve sonrasındaki süreçlerde de hocamla irtibatımız hiç kopmadı. *Lebib-i Âmidî Dîvânı* üzerine hazırladığım doktora tezi savunması için Diyarbakır’a gelmişti. Jüri önünde tezimi savunurken sıra zât-ı âlîlerine gelince onun; “Bunca yıllık meslek hayatımda, şu kadar yüksek lisans, bu kadar doktora tez danışmanlığı yaptım [YÖK Akademideki güncel verilere göre Hoca’nın danışmanlık yaptığı lisansüstü tez sayısı toplam 52’dir, bunlardan altısı 1994 mezunu olup sınıf arkadaşlarımızdır: Ayşe Kaya, Ayşegül Kara, İdris Kadioğlu, Mümin Topçu, Saim Kıstırak, Seydi Türkeri], sayısını bilmediğim kadar tez savunması sınavına girdim, bu denli titiz, başarılı bir

çalışma...” diyerek söze başlaması ve tezimden sitayişle bahsetmesi, ayaklarımı yerden kesmiş beni son derece mutlu etmişti. Tüm öğrencilerinde olduğu gibi kendisiyle kısacık bir görüşmemiz, bir telefon konuşması yapmamız, müşkil bir meselede “hayırlısı olsun” temennisinde bulunması, hâlâ çalışma gayretimizi artırmaktadır. Kendisine müteşekkir ve minnettarız. Hocaların hocası Hasan Kavruk hocamıza Rabbim hayırlı, bereketli uzun ömürler ihsan eylesin. Üzerinde bilimsel çalışmalar yaparak Türkçe şiirlerini neşrettiği Niyazi-i Mısırî’den iki beyti (matla/makta), redifinde küçük bir değişiklik (bizi<sizi) yaparak kendisine ithaf etmek isterim.

Zât-ı Hak'ta mahrem-i irfân olan anlar sizi

İlm-i sırda bahr-ı bî-pâyân olan anlar sizi

Ey Niyâzî katremiz deryâya saldı biz bugün

Katre nice anlasın ummân olan anlar sizi

Tanıdığım Hasan Kavruk

Bekir KAYABAŞI, (Doç. Dr., Adıyaman Üniversitesi)

1984 senesiydi. Küçük bir İç Anadolu şehrinden Ankara’ya üniversite okumaya gelmiştim. Büyüdüğüm şehirdeki hiçbir bina ile kıyaslanmayacak ölçüde büyük bir taş yapının içine girdiğimde kendimi alabildiğince küçük ve değersiz hissetmiştim. İlk derslerimizden birisi idi Osmanlı Türkçesi. Daha önce hakkında hiçbir fikrimin olmadığı bir dersti. Adı o kadar ağırdı ki, bir ders değil de koskoca bir kültürün mirasıydı ve ben bu mirası tevarüs etmiş bir ebleh miras yedi şaşkınlığıyla ilk derse girdim. İlk gün bölümde birkaç hoca görmüştüm. Hepsini bahçedeki Mimar Sinan heykeli kadar haşmetli ve bir o kadar soğuk ve mesafeliydiler. Osmanlı Türkçesi hocamız, kısadan uzunca orta boylu, saçını ortadan dökülmüş, yanakları kırmızı hafif ege şivesinin çeşnisi ile yoğrulmuş güzel ve sıcak bir Türkçe ile bize hitap ediyordu. İlk sorusu Kuran-ı kerim okumasını bilen var mı? İmam-Hatip mezunu olduğunu sonradan öğrendiğim bir arkadaş Amme cüzünü ezbere bildiğini söyledi. Ama hoca onu kastetmediğini belirtip ezbere değil diye ekledi. Pazar sineması ile çakıştığı için canım sıkılsa da mahallemizdeki camide hatmettiğim Kuran elifbasının işe yarayacağına sevinmiştim. Dersten önce gözümde büyüyen Osmanlı Türkçesi dersini mahalle imamımızdan öğrendiğim Arap alfabesi ile halledeceğimi öğrenmek beni çok mutlu etti. Elbette ilerleyen haftalarda Osmanlı Türkçesinin sadece Arap alfabesinden ibaret olmadığını öğrendim ama derse olan olumsuz yaklaşımımı bu tatlı tatlı konuşan hoca olumluya çevirmişti. İşte Hasan Kavruk Hocayı ilk kez böyle tanıdım.

1984’te başlayan muarefemiz elan devam etmektedir. Kırk sendir tanıdığım Hasan Kavruk hocayı anlatmak hem çok güç hem de çok kolaydır. Düzen, disiplin ve sebat sözcüklerinin tam anlamıyla içini dolduran birisidir. 1984’te tanıdığım saflıkta ve hayat görüşünde sabit-kademdir. Şatafatı, lüksü, israfı seçmez. Oldukça tutumludur. Bugün modern çevreci yaklaşımların tamamını kişisel hayatında tatbik eden bir insandır. Ofisinde sınırsız çay kahve ikramı, evinde herkese açık sofrası vardır. Kendi ne yiyor içiyorsa sana da aynısını ikram eder. Abartıyı sevmez. Yapmacık ısrarı sevmez. Evine yemeğe davet ediyorsa bu göstermelik bir davet değildir. Restoranlarda yemek,

kafelerde çay kahve içmek hiç ona göre değildir. Bu tür etkinlikleri doğru bulmaz. O kadar düzenlidir ki, uzun senelerdir sıhhatine musallat olan şeker hastalığı, bünyesine insülin takviyesi için âdeta kronometre tutar.

Hasan Kavruk Hocamla 3 sene aynı ofiste oturma şerefine nail oldum. O vakitler sigara içerdi. Her etkinlikte olduğu gibi sigara içmesi de belirli bir merasime tabii idi. Hasan Hoca, Tokat sigarası içerdi. Sigara fabrikası kapandıktan sonra birkaç sene piyasadaki stok yalnızca Hasan Hoca için seferber edildi. Malatya'daki tekel bayileri başka şehirlerden sigara tedarik ediyorlardı. Bir kayıp yazma eser peşindeymiş gibi Tokat sigarası aradığı olurdu. Sigaraya masaj yapar, koklar ve sonra içerdi. Aslında günde on taneden fazla içmezdi ama sigara içme ritüeli ile sigara içme seansı bir hayli zaman alıyordu denilebilir.

Derslerine tam vaktinde girer ve tam vaktinde çıkardı. Ders üç saat ise tam üç saat olurdu. Kendine has bir not verme sistemi vardı Hasan Hocamın. Bir kuyumcu hassasiyeti ile not verirdi. Hasan Kavruk asla sürprize mahal bırakmayan tahmin edilebilir bir kişiliğe sahiptir. Neyi sevip neyi sevmediği açıktır. Soracağı sorular, istediği cevaplar da standarttır. Ama cevap vermek için sıkı çalışmanız gerekir. Hasan Hoca alanına geçmişte emek vermiş bilim insanlarına çok saygı duyar ve onların eserleri zikredilmeden yeni bir yorum ya da bilgi verilmesine şiddetle karşı çıkar. Bu nedenle alan literatürünü iyi bilmeniz gerekir. Makaleden çok kitaba ehemmiyet verir. Ana kaynakları okumaya ve okutmaya büyük önem verir. Kitabın sadece içindeki bilgiye değil, kitabın korunmasına da çok itina gösterir. Ben Hocamla taban tabana zıt bir karakterdeydim. Kitapları katlayarak okurdum. Bir gün bana lütfen kitabı katlama içim burkuluyor dedi. Ben bir yüksek lisans öğrencisi olarak bunu abartılı buldum önceleri. Ama sonra hocamı çok iyi anladım. Kimi zaman kampüste kitapları üzerine oturan öğrencilerimi gördüğüm zaman aynı biçimde uyardıktan geçemiyorum.

Ömrünü bilim dünyasına adadıktan sonra emeklilik kimisi için bir nimet olabilir. Ama Hasan Kavruk o kadar çalışkan bir akademisyen ki kitap projesi ve dersler olmadan geçecek bir hayata nasıl adapte olacak merak etmiyorum değilim. Tek tesellim çalıştığımız işten emekli olsak da hocalık mesleğinin ömür boyu devam ediyor olması. Hatta sadaka-cariye olarak yazılan kitaplar, bilim insanları ölseler bile hocalık vazifelerini ifa etmeye devam etmesine vesile oluyor.

Bir düzen ve tertip insanı olarak tanıdım Hasan Kavruk Hocamı, sabırla çalışmak, acele etmemek, merhametli olmak, güler yüzlü olmak, iyi bir dinleyici olmak, bilmediği konuda bilmiyorum diyebilmenin ne büyük erdem olduğunu öğretti Hasan Kavruk Hocam bana.

Bilginin ezelden ebede olan seyahatinde bilim insanları kısa süreli toplanma alanlarıdır bilginin. Mekanlar zaildir ama bilgi ebede kadar bakidir. Hasan Kavruk Hocam tanımak şerefine erdiğim hayatımı değiştiren bir insan olarak kişisel tarihimin baş kahramanlarından olmaya devam edecektir.

Saadet KARAKÖSE (Prof. Dr., Pamukkale Üniversitesi)

Hasan Kavruk hoca denilince iki vasıf gelir akla: ilki kapısının ve sofrasının herkese açık olmasıdır. İkincisi, tasvip etse de etmese de gülümseyerek tepki vermesidir. Sayın hocama daim kapılar açık olsun ve hayat ona hep gülsün.

Modern Bir Derviş

Bahir SELÇUK (Prof. Dr., Fırat Üniversitesi)

Van Yüzüncü Yıl Üniversitesinden İnönü Üniversitesine yatay geçişle gelmiştim. Hocam, son sınıfta dersimize girebilmişti. Hocaların odalarına girip çıkan biri olmadığım uzun zaman sadece Hasan KAVRUK hoca ismini duymuş, hocanın methini işitmiştim. İlk yüz yüze karşılaşmamız *Varlığın Mana ve Mazmunu* kitabını odasından alırken oldu.

Derslerine saatinde girer, saatinde çıkardı. Sınıfta bir öğrenci de olsa muhakkak dersini yapardı. Yüksek lisansa başladığımda danışman hocam oldu. Aynı titizlik, hassasiyet lisansüstü derslerinde de devam etti. Neredeyse boş geçen bir dersi olmadı. Bu dönemde kendisi “Kâmusu’l-Âlâm, English and Turkish Lexicon, Büyük Türk Klasikleri” gibi temel eserleri getirtmiş alın, paranız olduğunda ödersiniz demiş, hocamız sayesinde bugün de kullandığım temel eserlere sahip olmuştum.

İlmî hususlarda kesinlikle müsamahası, esnekliği yoktu. Yüksek lisans tezimi kontrol ederken tezin inceleme kısmında metnin Topkapı’daki eski tarihli bir nüshasından bahsettiğimi gördü. Bu nüshayı gördün mü dedi, hayır dedim. Kesinlikle görmelisin dedi. Bakayım getirtmeye çalışayım dedi. Birkaç gün bekledim ses çıkmayınca dönem uzatmamak adına İstanbul’a gitmek zorunda kaldım. İstanbul’a ilk kez tez için gitmiş, ikinci kez de bu nüsha için gitmek zorunda kalmıştım. Zar zor tezin mikrofilmini almış, İstanbul kazan ben kepçe dolaşarak filmi karta bastrabilmişim. Birkaç günlük macera sonrası elde ettiğim bu nüshayı da karşılaştırmalara ekleyerek tezimi teslim etmişim.

Hasan Kavruk Hocamız, sade giyimi, tevazuu, samimi tavır ve davranışları, odasına giren herkese zaman ayırması, yumuşak ve tane tane konuşması, çay ve meyve ikramları, hafta içi ve hafta sonu hemen her gün ofisinde olması, durup dinlemeden bir şeyler yazıp çizmesi, not hususunda hassasiyeti, hemen her öğrencisini lisansüstü çalışmaya sevk etmesi, ilmî titizliği ile tebarüz etmiş bir modern zaman dervişi...

Kazım YOLDAŞ (Prof. Dr., Uludağ Üniversitesi)

Hasan Kavruk denince aklıma çalışmak geliyor, sabah dokuz akşam dokuz. 12 saat, her gün düzenli olarak lojmanından odasına gelir, 12 saat mesai yapar gelenlere her zaman çay ikram eder.

6 Şubat depreminde aradığım ilk kişi hocam oldu ve bana “Bu depremden en çok zarar gören benim” dedi. Kitaplığı devrilmiş ve odasındaki kalorifer peteği patlamış, kitaplarının hepsi kağıt hamuru olmuştu. Azami iktisadını da unutmamak gerekir.